XXXIV. évf. Cluj-Kolozsvár, 1924. Szeptember 9. szám.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

40 éve.

40 éve! Az idő hogy eljár! Negyven éve most aug. 28-án, hogy negyven unitárius férfi találkozott a régi kollégium auditoriumában. A legifjabb kolozsvári tanár kérte, hogy gyülnének össze, s a legöregebb esperes, a lelkes Gyöngyösi István köszöntötte őket. Rövid idő alatt ki volt mondva s megvolt határozva, hogy az unitárius társadalmat tömöritni fogjuk a vallásos hit mélyitésére, az erkölcsi érzés tisztitására. Az egyházi hatóságok megértették és támogatására siettek az összes esperességek. Kolozsvári legjobb férfiaink, elől Brassai és Ferencz József részt vettek a szabályok kidolgozásában. Brassai tette rá az utolsó simitást és az 1885. évi Főtanács szentesitette a Dávid Ferenc Egylet alapszabályait. Az első munkások sora már nagyon meggyérült, de a következők száma szünetlenül növekedett. Képzeljük magunk elébe a 92 éves Brassai mellett a 12 éves falusi kis leányt. Az öreg bölcs fejtegeti a maga igazi filozofiáját, a kis leány szorongó szivvel szavalja Végh Mátyás Krisztus-legendáját. Attól a tudós férfiak vesznek munkára hivó példát, a kis leánnyal versenyre kél a fiuk és leányok serege. Soha sem az volt a baj, hogy lesz-e ki álljon a D. F. E. felolvasó asztala mellé, hanem az, hogy a jelentkezők között hogy lehet sértés nélkül válogatni. Olyan népszerüek lettek a D. F. E. gyülései és báljai, hogy nem unitárius testvéreink is önként vettek részt velünk mindig és mindenütt. Ma már ott állunk, hogy keresve is alig találunk olyan unitárius egyházközséget, melyben ne lenne D. F. E. egy vagy más formában. Minden unitárius észrevette, hogy a testvéri egyetértés, a vallás, a tiszta élet ápolása, a boldogság elősegitése ilyen egyháztársadalmi uton legjobban és legkönnyebben biztositható.

40 év munkája sok száz és ezer unitárius szép tehetségét és jó akaratát hirdeti.

Unnepelni fogunk október 25-én Kolozsvárt. Tagtársak, testvérek küldjétek, hozzátok ide lelketek jó gondolatait, szivetek áldozó nemes érzését. Készüljetek!

Akarom tudni!

Akarom tudni életed folyását, mint hitben testvéremét. Mi egy anya keblén nőttünk föl, szivtuk lelkünkbe a hitélet tápláló eledelét és italát. Akarom tudni, hogy te ma is ragaszkodol-e az édes anyához. Azt is, hogy gondolsz-e az ő sorsára, hogylétére.

Akarom tudni, hogy hallottad-e milyen változás történt életében. Szép vagyona volt, jól tudta intézni ügyeit, bajait is. A helyzet körülte megváltozott, mert uj törvény uj intézkedése következtében a rámaradott szent örökséget másoknak osztották szét.

Testvérem, tudod-e melyik anyát siratom most, tudod-e melyikről kérdezősködöm: a nagy, a szent ekklézsiáról, édes anyaszentegyházunkról.

Arról, aki megszentelődött a tűrések és szenvedések tüzében. Róla, aki hordozta Jézus keresztjét akkor is, mikor gyermekei elrejtőzve menekültek az üldöző ellenség elől, akkor is, mikor a lerontott templomot helyre kellett állitni; akkor is, mikor a szegény testvér fiát bebocsátotta iskolája falai közé, hogy tanuljon és ember legyen belőle; akkor is, mikor a fiu éhségét a jószivü emberek egy csekély ebéddel enyhitették; akkkor is, mikor pap lett belőle, de a kenyerét az ekeszarva mellett kellett pótolnia; akkor is, mikor a mester szűk lakása egyik szobájába összegyüjtötte a falu fiacskáit, leánykáit és tanitgatta a kis és nagy betük olvasására.

Akarom tudni édes testvérem, hogy szeretsz-e még? Gondolsz-e néha rám, aki itt vagyok, ahova mindenki gondol, de ahova kevesen jönek, pedig sokakat várunk. Várunk élő arcokat, várunk kézszoritásokat, megértő elmét és megérező szivet. Várunk mindenkit s habár csak nehány sort kapunk, az is jól esik, mert mutatja, hogy gondolnak ránk. De többet is szeretnénk kapni: a szeretet gyümölcsét, a jó cselekedetet, a mentő kezet, hogy ezután is álljon, neveljen és tanitson az iskola, virágozzék anyaszentegyházunk.

Én akarom tudni életed folyását, akard te is jó testvér az enyémet.

Az unitárius vallásról.

— Felelet egy magyar uri nőnek Hollandiából jött levelére. —

— Folytatás és vége. —

Én hiszek az ujraszületésben és tudom saját tapasztalatomból, hogy a nagy lelkek befolyása következtében s különösen Jézus hatása alatt az ember sokkal jobban fölfogja és megérti a lelki igazságokat és valóságokat. Ha valaki átadja lelkét Jézusnak, vagyis figyel szavára, keresi gondolatát, akkor ő arra a keskeny ösvényre lépik, amely üdvösséghez vezet. Mindenki akarja, hogy megváltassék, legtöbbször saját hibájától, midőn ellentétbe jő saját lelkével, midőn lehangolt, kétségbeesett és harcban áll mindennel akár jó akár rossz. A léleknek ilyen állapotban is Jézus az igazi megváltója, mert példájával arra int, hogy térjünk vissza a világtól önmagunkhoz, ami

Gecsemánénkba és ott imádkozzunk Istenhez és ott igyekezzünk magunknak megbocsátást nyerni. Isten megbocsát nekünk, felemel minket és bele helyez a helyes útba, hogy együtt haladjunk az Ő fiával, mint mi is fiai és leányai. Ez előttem sokkal többet jelent annál, amit a papok és pásztorok igérnek jövőre a föltámadott testi Krisztus sebeiből. Én tudom, nekem tudnom kell, hogy a test föltámadása éppen annyira helytelen és téves fölfogás, mint Jézusnak csodás születése.

Isten soha semmit sem cselekszik az ő tökéletes törvényei ellen. Ha Isten megváltoztatná az akaratát, melyet megvalósitott minden teremtett lényben ezen a földön, vagy millió többi csillagon, akkor egész világa egyszerre összeomlana.

Ezzel eljutottam az unitárius hit főpontjához: Isten egységéhez.

Igen, mi azt prédikáljuk és azt tanitjuk, hogy Isten egy, mert mi nem tudunk elképzelni két vagy több teremtőt és világkormányzót. Mihelyt erre gondolunk s ezt lehetségesnek tartjuk, akkor az élet és a világ rendje azonnal felbomlik. Politeizmust régen is tanitottak, most is tanítnak. Ha ez valakinek tetszik azzal nem vitatkozunk, mert ebben az esetben a földnek minden egyes része külön Isten kezébe jut, kinek vagy van neve vagy nincsen. Ez végeredményében azt is jelentheti, hogy minden csak Isten azzal a külömbséggel, hogy egyik része a levegőben másik a föld különböző részein, a vizekben, vagy valamely élő, illetőleg élettelen lényben végzi munkáját. Ha valakinek abban telik kedve, hogy az energiának, vagy az erőnek a megnyilvánulását személyes vagy személytelen lénynek tulajdonitsa, az ellen tenni nem lehet, de ő végül is arra ébred föl, hogy szemében minden istenné változott, tehát a politeizmus helyett panteizmus lett a vallása.

Engemet teljesen kielégit az a gondolat, hogy mindent egy tökéletes Isten végez az ő erejével, hatalmával, illetőleg akaratával. Ha én a magam vagy a más ember lelki tehetségét figyelem, azt tapasztalom, hogy az ember fel tud fogni ezer meg ezer világot, olyanokat, melyeket látok és nem látok. Az ember teremt, az ember átalakit egyes gondolatokat, az ember él magának, másoknak, munkálkodik, mert a nélkül nem élet az élet. Vajjon nem ezerszerte inkább igy van-e ez Istennnel, aki tökéletes lélek.

Nekem nagy gyönyörüségem telik a testvériség eszméjében, mert azt hiszem, hogy Istennek minden ember egyenlően gyermeke, faj vagy szinbeli megkülönböztetés nélkül. Azt hiszem, hogy nekem mindenki fivérem vagy nővérem. Ezekből kifolyólag én azt tanitom az apostol szavai szerint: ti a fiuság lelkét kaptátok, ez a lélek bizonyságot tesz a mi lelkünkkel együtt, hogy Isten gyermekei vagyunk.

Ha mindenki arra igyekeznék, hogy megszerezzen magának bizonyos részt az isteni tökéletességből, napról-napra tapasztalnók, hogy istenországa közeledik a földön és rendre, lassan, de biztosan megszünne az emberek között a gyűlölet és a rosszakarat. Én merem hinni, hogy mi megvalósitnók a társadalmi egyenlőség eszméjét és

ezen az uton közelebb jutnánk a fegyverviselés eltörléséhez és a háboru megszüntetéséhez.

Szives engedelmével elmondok néhány szót a bibliáról, a zsidók és a keresztények szentkönyvéről. Mi unitáriusok szeretjük és használjuk a Bibliát. Tanitjuk az iskoláinkban, olvassuk a magánházaknál és abból vesszük alapigénket a szószékben. Vallásunk hosszu történelme azt bizonyitja, hogy a mi őseink hitnézeteik védelmezése alkalmával nagy súlyt helyeztek az ó-testamentumra, mint a mely Isten egységét tanitja. Volt olyan időszak, amikor az ujtestamentumot becsülték többre az Ónál, mert ez foglalta magában azoknak az igéreteknek a beteljesedését, melyeket Isten az atyáknak és a prófétáknak tett. Az unitáriusok hittek az inspirációban és tanitották, hogy a biblia Isten szava, de mindig tiltakoztak a betüszerinti inspirátio ellen. Hirdették, hogy az Isten csalhatatlan, de azt is hozzá tették, hogy azok, akik Isten szavait irásba foglalták, ha akár látomás, akár hallás utján származtak is azok, lelkökben még sem voltak csalhatatlanok, sőt tévedtek, amint hogy minden ember ki van téve tévedésnek.

Ebből önként következett az a gyakorlat, hogy a bibliának mindenik részét meg kellett birálnunk és irodalmi terméknek kellett tekintenünk. Mi fölhasználjuk a legjobb tanitómesterek, bölcsészek ismeretét és tudását. Mi összehasonlitjuk a biblia különböző részét egymással, de más népek bibliájával is s nem lep meg, hogy ugyanazokat a kifejezéseket és gongolatokat találjuk más népeknél is, melyeket a héberek az Ótestamentumba fölvettek. Ez szerintünk nem válik hátrányára sőt inkább előnyére a bibliának, mert azt mutatja, hogy a régiek is szivesen tanultak a szomszéd népek tudósaitól és bölcseitől.

Jézus élő szóval tanitott. Az ő szavait a hallgatók tovább vitték, tovább adták, tehát természetesnek találjuk, hogy azok a szavak, de a gondolatok is uj alakot nyertek ahozképest ahogy az illető gondolkozott. Mi látjuk, hogy az evangeliumok irói, mint maga Pál apostol is, egészen szabadon vettek át és alkalmaztak egyes kifejejezéseket, sőt maga Jézus is ugyanazt cselekedte. A görögök bölcsészetét egyik-másik ismerte és fölhasználta, miből mi azt a következtetést vonjuk le, hogy az emberek mindig segitségére voltak egymásnak az eszmék termelésében és fejlesztésében.

Azt is meg kell jegyeznem, hogy a bigott gondolkozásu tanitók és prédikátorok, akik inkább ragaszkodtak a szavakhoz, mint a lélek sugallatához, az emberek gondolkozását gyakran száz esztendőkkel visszaszoritották. Ebből származtak azok az elkeseredett vitatkozások és ellentétek, melyek a legjobb embereket sok esetben áldozatul kivánták, életüktől fosztották meg.

Minket nem nyugtat meg, sőt sokszor elkeseritett az a szomoru tapasztalat, hogy mikor egyik vagy másik állam kormányzói megfujták a harci trombitát és csatába szólitották a népet, hogy egymást öldököljék, ugyanakkor az urházába vonultak és Istenhez imádkoztak, hogy megsegitse őket. Miben különböztek ezek azoktól a farizeusoktól,

akiket Jézus megdorgált, midőn az utcák szögletén mellöket verve imádkoztak, hogy az emberek lássák, az ők cselekedeteik ellenkeztek mind az isteni, mind az emberi törvényekkel.

Becses kérdésére még csak annyit emlitek meg, hogy mi igyekszünk liberálisok lenni e szó igaz értelmében. Tárt karral fogadjuk mindazokat, akik hozzánk közelednek és ugy bánunk velük, mint fivéreinkkel és nővéreinkkel. Erdélyben törvényes eljárást kell betartania, aki egyházunkba be akar lépni. Angliában és Amerikában és másutt is szivesen fogadják azokat, akik őszinte elhatározással unitáriussá akarnak lenni, ha ez iránt nyilatkoznak.

Fogadja asszonyom őszinte és mély tiszteletemet. Köszönöm, hogy kegyes volt értékes is szép levelével megtisztelni, de mélyen sajnálom, hogy válaszom a postai rendetlen közlekedés miatt majdnem félév multával jut kezéhez. Dr. Boros György.

Dr. Wendtének üdvözlet.

Születése 80-ik ünnepére küldötte dr. Boros György.

Kedves dr. Wendte,

„Az élet való, az élet komoly“ s boldogok, kiket a jó Szerencse megsegitett, hogy fölemelkedhessenek a Sinai legmagasabb csucsára, hogy onnan vissza tekintsenek egy hosszu utra, amely utánuk fénylik. Én Önt ezek közé a szerencsések közé sorozom, mert 25 év alatt, miióta élvezem kedves barátságát, Ön szünetlenül készitette a fényes utat a jó lelkek százainak, akik különben az Ön vezetése nélkül a puszta vadonban maradtak volna. Élénken emlékszem a 12-ők nagyszerü gyülésére, melyen azt az inditványt tárgyaltuk, hogy a maroknyi unitáriusok vegyék kezökbe a müvelt világ pacificatióját a huszadik száz evangeliuma alapján. Ön kedves dr. Wendte akkor bátor kézzel megragadta a vallásszabadság fehér lobogóját és országról országra járt a Pál buzgóságával és a János édes szeretetével. Az eredmény csodálatos volt. Láttuk miként fogtak testvéri kezet a világ legjobb fiai és leányai a genfi martir emlékoszlopa felett s miként bocsátották meg a fiak az atyák vétkét. Nemzedékek fogják emlegetni azt a gyönyörü istentiszteletet, amelyet a Calvin templomában élveztünk végig. De az Ön gyöngéd lelke csak akkor nyugodott meg teljesen, a mikor részt vehetett azon a megható ünnepségen, a melyen Déva várában, a Dávid Ferenc börtönében a világ szabadelvü vallásos hivői emléktáblát állitottak föl s végül midőn Luklaviceben néma hódolatát kifejezhette a Socinus siremléke fölött.

Ön megérintette pálcájával a XIX-ik száz szikláját s én nem tudom vajjon melyik volt termékenyitőbb: az a viz-e, amely a testileg szomjazókat megenyhitette, vagy az az egyetemes szellem, a melyet Ön a XIX-ik száz száraz materialismusa porából vagy az élettelen dogmatizmus hinárjából élő vizzé szökelleni segitett.

Ha végig legeltetem szememet a szent dallamok könyvén, melyet Ön a hű imádkozók kezébe adott, ismét azt kell mondanom, boldog és áldott Ön, akit Isten a népek közé a maga szolgájául választott. Tartsa meg Isten az ő égi kincsei birtokában, hogy ezután is élhessen embertársai és barátai tiszteletében, akik közé szives engedelmével én is sorozni óhajtom magamat születése 80-ik évfordulója alkalmából.

Dr. Wendte válasza.

A fennebbi sorokat kiegészíti dr. Wendtenek dr. Boros Gy.-hőz intézett levele, mely igy szól: Ön kedves dr. Boros legelső és legkedvesebb magyar barátaim közé tartozik, ki a Nemzetközi Congressusban munkatársam volt s a melynek megalapitásában segédkezett, sőt azt gondolom az első inditvány (the first suggestion) egy ilyen Társulat szervezésére, Öntől jött s Ön azóta is mindig hűséggel támogatta. Ezért különös öröm volt nekem, kedves barátom, hogy 80-ik születésnapom ünnepére szives üdvözletét elküldötte. Szép nap volt. Mintegy 200 levél és távirat érkezett és tett boldoggá. Most irom a köszönő leveleket.

Kedves hazája és egyháza iránti érdeklődésem ma is lankadatlan. Vajha ismét boldog és virágzó lenne! Minket boldoggá tesz, hogy szenvedő egyházaikat segithetjük. A mi oklandi egyházközségünk testvére Székely-Derzs, hozzá csak most küldöttem el testvéri levelünket.

Sok irányban vagyok elfoglalva most is. Prédikálok, alkalmilag felolvasok, széleskörü levelezést folytatok. Készitem emlékiratomat, melyben Erdélynek is lényeges részt juttatok.

Ha erőm és egészségem megengedi, a jövő évi Unitárius nagy ünnepélyeken s a londoni, kölni és bostoni unitárius száz éves ünnepségeken részt kivánok venni.

Bármiként lesz is a jövő, én Önnek mindig szerető barátja maradok.

Isten Önnel és mindazokkal, akik rossz helyett jók, ellenség helyett barátok óhajtanak lenni.

Dr. Wendte Charles.

Dr. Carpenterí ünnepeljük.

1910. évi Dávid Ferenc ünnepünk a férfiak és nők választott kiválóságait összehozta volt Angliából és Amerikából. Ugy érezzük, hogy azóta mai napig velünk vannak, ránk gondolnak és hűséges testvéreink. Dr. Carpenter az ő szép termetével (arcképét lásd Unitárius Közlöny 1910. évi folyamában), tudományt mutató magas homlokával, vezéralak volt köztük. De őt az tette igen-igen érdekessé, hogy tizenkét magyar tanitványa rajongta körül: Péterfi Dénes, dr. Boros György, Gál Miklós, Varga Dénes, Csiló Salamon, Gálfi Lőrinc, Józan Miklós, Lőfi Ödön, Raffay Károly, dr. György János, Győrfi István, a kikhez később csatlakozott dr. Kiss Elek.

Nagyon kevés tanárt áld meg a gondviselés annyi szeretetreméltó tulajdonsággal és keveset szeretnek oly osztatlanul a tanitványok.

Dr. Carpenter októberben 80 éves lesz. Ezt a jó barátok és a volt tanitványok megünneplik személyesen is, irásban is. Az üdvözlő levelet a magyar tanitványoknak is megküldötték aláirásra. Az *Unitárius Közlöny* olvasóinak bemutatjuk lehető hű forditásban. Van ebben a levélben sok tanulság, mert van benne szeretet, tisztelés, becsülés és hódolat.

Kedves dr. Carpenter,

A Manchester College volt hallgatói élni kivánnak születése 80-ik szerencsés fordulója alkalmával, hogy ők is kifejezhessék tiszteletüket és szeretetüket.

A tanuló-társak bizalmas körében ön az idősebb testvér, aki a miénket jóval megelőzőleg járta le tanulói éveit, de most midőn születése napján körülvesszük, a nagyra becsült tanitó és a barát, a hitbeli atya áll előttünk, neki hozzuk hálás hódolatunkat, boldog érzéstől eltelve, hogy magunkénak mondhattuk és mondhatjuk.

Hosszu évek során, melyek számos sikerben bővölkedtek, eljutott a legfőbb tisztre, igazgató (Principal) lett a nagynevü elődök: Tayler, Martineau, Drummond sorozatában s végül elnök. Ugyanakkor büszkeség érzetével szemléltük, hogy hazai és külföldi egyetemek jöttek kifejezni kitüntető elismerésüket és megtisztelték a megillető tudori diplomákkal.

Collegiumi éveink emléke nekünk rendkivül becses, de nem kevésbbé azok, melyekben Önt mesterünknek tisztelhettük. Emlékeink láncsora 1875-ben kezdődik, Londonból Oxfordba vezet s Önt mindenütt a szünetlenül fokozódó és érdemeit növelő munkában látjuk a College-ban és a szószékeken. Ön a modern tudományokban, de különösen az összehasonlító vallás és a kereszténység eredete földeritésében messze kiható eredményeket ért el a tudományos világban, személyes vonzalma pedig állandóan mélyült és erősödött. Ez alatt a hosszu idő alatt az Ön hatása következtében állandóan gyarapodtak a mi itjukori emlékeink, fokozódtak aspirációink, érlelődtek a tudományosság és a jellemtisztaság iránti eszményeink, de kiválóképen szaporodtak azok a drága kincsek, melyeket az Ön fel nem becsülhető barátsága szerzett számunkra.

Ezeket a sorokat Önhez és Carpenterné asszonyhoz is intézzük, mert élénken él emlékezetünkben az a határtalan szivesség, baráti rokonszenv, mellyel házuk ajtaját mindig nyitva tartották előttünk. Azok mellett az értékes emlékajándékok mellett, melyekkel mérték fölött elhalmoztak, kiválóképen a Borrodale-ben töltött aranynapok élvezetére gondolunk hálás szivvel. Az ilyen örökké tartó emlékeket azok közé a jótéteményeik közé sorozzuk, melyek a minden jók adójától származnak. Midőn életének ezeket, a drágagyöngyöt érő, emlékeit elgondoljuk, boldognak érezzük magunkat, hogy Önök a legdrágábbak, személy szerint közöttünk vannak és nekünk kinálko-

zik az a szerencse, hogy tiszteletünk és szeretetünk határtalan nagyságáról szemtől-szembe biztosithatjuk. Bizonyosak vagyunk arról is, hogy a jövendő években sem szándékozik visszavonulni, hanem folytatja a megkezdett tudományos termelő munkát a megszokott kitartó energiával, élénk érdeklődése minden magasrendü ügy iránt — hisszük — megmarad s az is kétségtelen előttünk, hogy csodálatos mértékü, elbájoló, önfeláldozó készsége barátai iránt csak a régi lesz ezután is.

A jövendő titkos fátyola mögé nem kivánunk betekinteni, mert elég nekünk tudnunk, hogy a szeretet örökre megmarad. E szépséges és boldog ünnepi alkalommal szivünkhez ne közeledjen kételkedés, hanem oda tekintünk az esti szürkület glóriás fénykörébe és amaz örök békének a világába, melyet a tökéletes kegyelmü Atya föltár gyermekei előtt. Először Öntől tanultuk, önnek köszönjük a nagy költő Browning hiterősitő szavait: „A legjava ezután következik. A Te lelked és Isten teljesek a bizonyosságban.“

Fogadja kedves dr. Carpenter őszinte és szeretetteljes tiszteletünket.

(Következnek az aláirások.)

Gvidó Béla esperes jubileuma.

Egyházköri közgyülés és esperesi jubileum Dsztmártonban.

A küküllői unitárius egyházkör aug. 10-én tartotta egyházköri közgyülését Dsztmártonban. A közgyülést istentisztelet előzte meg, midőn imát Gvidó Béla esperes és egyházi beszédet Sándor Gergely désfalvi lelkész tartott. A zsufolásig megtelt templom gyönyörü ünnepségnek volt szinhelye. Ott volt Dicsőszentmártonnak előkelősége és köznépe, az egyházkör egyházközségeinek, az E. K. Tanácsnak, a kolozsdobokai egyházkörnek, a dsztmártoni egyházak és egyesületek képviselői. Az istentisztelet végeztével Nagy Béla egyházköri jegyző üdvözölte Gvidó Béla esperest, ki 30 éve esperese a küküllői egyházkörnek. Az egyházkör az esperes arcképével ellátott, a köri papok, tanitók és egyházi tanácsosok által aláirt szép, diszkötésü képes bibliával lepte meg ünnepelt esperesét. Dr. Boros György, a püspök ur és az E. K. Tanács, Hadházy Sándor a kolozsdobokai kör, a dsztmártoni gör. keleti esperes, a ref. esperes egyházkerületeik nevében, Hegyi Károly a ref. egyházközség, a zsidó rabbi az izr. hitközség, Kovács István a lelkészi kar, Miklós János a tanitói kar, dr. Szántó Pálné a nőegylet, Moskariu ipartestületi elnök az ipartestület, dr. Pálffy Ferenc a Dávid Ferenc egylet, Molnár Katica az ifjuság, Miklós Sándor az egyházközségek, Kovács István a marosszentbenedeki egyházközség, Molnár József a dsztmártoni unitárius egyházközség és végül ifj. Gvidó Béla a család nevében üdvözölték. Üdvözlő iratot küldött a Főtisztelendő püspök ur, az E. K. Tanács, az összes esperesek, a kolozsvári gimnázium, a theologia igazgatósága és az ünnepelt tisztelőinek egész sora.

Az üdvözletekre az ünnepelt megható szavakban válaszolt és köszönte a megemlékezést. A templomi ünnepélyen közremüködött a dicsőszentmártoni és a dombói dalárda s nagyban emelte a szép ünnepélyt. Templomozás után megalakult a közgyülés, hol br. Petrichevich Horváth Arthur köri felügyelő-gondnok közgyülési megnyitójában lelkes szavakban emlékezett meg a jubiláns esperesről.

D. u. 2 órakor Gvidó Béla esperes tiszteletére 120 teritékü bankett volt, hol ismételten ünnepeltük derék esperesünket a pohárköszöntők sorozatában.

Szép nap, lélekemelő ünnepély volt, mit valóban kiérdemelt Gvidó Béla 30 évi esperesi kiváló müködésével.

E helyen is üdvözöljük s kivánjuk, hogy még sokáig vezessen igazi esperesi talentumával.

Segesvárt, 1924. aug. 20. *Nagy Béla.*

NŐK VILÁGA.

Szép gondolat a segesvári Nők Szövetségében

— Nagy Béláné titkár felolvasása. —

Ezelőtt két héttel egy délutáni munkámba elmerülve kopogtatás zajára eszméltem fel. Egy rég nem látott hivünk, Benkőné látogatott meg. Kérdésemre, hogy miért nem volt mostanában templomban, elmondta, hogy nehéz családi körülményei lefoglalták annyira, hogy még szivének leghőbb vágyát, a templom látogatását sem teljesithette.

Most azonban egy gondolat vezette hozzám, hogy eszméjének megvalósitására kikérje véleményemet. Ugyanis ő azt szeretné, hogy a segesvári unitárius asszonyok vegyenek ki részes müvelésre pár hold földet, melyet mi asszonyok müvelünk meg s az abból befolyó jövedelmet templomépitési alapra adjuk.

Az eszme megszületett!

Egy asszonytársunk nemes, minden szépért, jóért lelkesülni tudó szivéből pattant ki a szikra, mely — azt remélem — lángra lobbantja tetterőnket és a mindnyájunk szivében lappangó szent érzéseket munkára serkenti.

Az idők jele ez! Mikor legkevesebb a remény jövőnkhöz, akkor gyul fel egy-egy láng egyeseknek elméjében, mely buzdit, lelkesit, tettre késztet.

Asszonyok közt, asszonyokhoz szólok. Mindnyájunk lelkében él a nemes, a szépnek érzése, azonban hogy nem tudunk ezeknek kellő mértékben érvényt szerezni, az is az idők jele, mert sokszor fájdalmasan érezzük, hogy anyagi küzdelmeink a létért lefoglalják időnket, feldulják gondolatainkat. De van egy-egy pillanatunk, mikor megszabadul gondolatunk a jelen nyomasztó helyzet bilincseiből

ilyenkor eszünkbe villan egy magasztos, egy ideális eszme s ha ilyenkor hallgatunk lelkünk sugallatára, erősbödik, hatalmasodik, életre kel bennünk a lelki erő, mely felkelti bennünk tetterőnket és célunk, eszménk megvalósitására törekszik.

Érzitek-e magatokban sokszor, amit én érzek? Hogy nekünk nem elég a mai kor nehéz küzdelmeibe, a mindennapi, a létért folytatott nehéz gondba belemerülni, valami űz, hajt bennünket, hogy nemesebb, maradandóbb dolgot vigyünk végre. S én ugy gondolom, hogy ezt az érzést éppen a mai kor keserves helyzete váltja ki belőlünk. Családi otthonunkban, az emberek társaságában, szórakozásaink közben fel-feljajdul szivünk nehéz terhétől sujtva s vágyik valahová, hol szabadon megnyilatkozhatik. S ez a hely mi lenne más, mint a templom, hová „az emberek szoktak menni, gondjaik közt vigasztalást nyerni". Ezt a helyet keressük mi segesvári unitárius asszonyok s erre irányul mai összejövetelünk főcélja: Templomalapunknak megerősitése és ujragyüjtése, hogy rövid időn belül énekelhessük szent falai közt: „Te benned biztunk eleitől fogva". Nézzünk végig a történelmen, mikor legnagyobb volt az elcsüggedés, az elernyedés, akkor támadtak hőslelkü asszonyaink, a Zrinyi Ilonák, Lóránffy Zsuzsánnák, Brunnsvik Terézek, Teleki Arankák, akik a szépért, jóért, az ideálért lelkesülni, de tenni is tudtak. Mert nem elég az eszme, azt meg is kell valósitani. A mai aggasztó helyzet, egyházunk, vallásunk, gyermekeink jövője, arra serkentenek, arra buzditanak, hogy ne éljünk az ábrándok világában, legyünk mi a cselekvés, a tett asszonyai, akik ne csak lelkesülni, tervezni, de Isten segitségével cselekedni is tudjunk. Ezen szavaimat értem kiváltképen a mai összejövetelünkre. Lelkesülésünk ne legyen csak üres szalmaláng, mely elenyészik mihelyt a kapun kilépünk. Ne legyen pusztában elhangzó kiáltás, mely visszhangra nem talál, hanem szivünk, lelkünk régi szunnyadó vágya ébredjen öntudatra, mely munkára serkent és tettre kényszerit, kitartó, buzgó, határt nem ismerő erős asszonyi munkára.

Vegyünk példát azokról az asszonyokról, akik nagy családdal özvegyen maradtak, ugy-e milyen makacs kitartással harcolják meg az életet, hogy családjuk el ne vesszen! Gondoljuk magunkat, egyházunkat egy ily támasz nélkül maradt családnak, tegyük magunkévá a dolgot és cselekedjék minden egyes unitárius asszony ugy, mintha egyedül kellene szegény egyházunkat, vallásunkat, iskolánkat megmenteni az elenyészéstől.

Mert őszintén szólva, hiszen magunk között vagyunk, ez az utolsó terminus. Maholnap kicsuszik a talaj a lábunk alól, akkor a késő bánat nem segit rajtunk, összeomlik kicsiny egyházunk, megsemmisül eklézsiánk. Tegye mindenki a szivére a kezét és mondjunk együttesen egy szent fogadást: „Nem hagyjuk!"

Ébredjünk fel sulyos lethargiánkból és fogjunk Isten segitségével munkához.

Tervünk megvalósitására két főeszme merült fel: Az egyik

gondolat Benkő Jánosnétól eredt, egyike azon lelkes asszonyoknak, aki a legnagyobb családi gondokkal küzd, hogy szépszámu gyermekeit szépen nevelje a jövőnek s e nehéz küzdelmek között is talál időt arra, hogy foglalkozzék egyházunk, vallásunk sorsáról. Tervét ő fogja egyszerü, keresetlen szavakkal előadni.

A másik az én szerény eszmém: Minden asszony, leány járuljon hozzá anyagi erejéhez képest célunk megvalósításához, vagy kézimunkát készitsen mindenki, amihez ért. Persze, nemes versenyre hivom fel a müvész érzékü, finomlelkü asszonyainkat, leányainkat. A ki nem ért kézimunkához, az ne szégyelje bevallani és kézimunka helyett rakja össze filléreit és ajánlja fel amennyit adhat, mi aztán anyagot veszünk belőle és hozzáértő leányainkkal megkészittetjük. Május 10-én tartandó estélyünkön ki fogjuk sorsolni a kézi munkákat és a begyült pénzből szeretném az első pár ezer téglát megvenni, hogy mentől hamarább felépülhessen a mi templomunk. Az estély igen szépen sikerült. (*Szerk.*)

Segesvár, 1924. február 17.

Egyleti munkásság.

Dávid Ferenc egyleti gyülés Városfalván. Városfalván augusztus hó 10-én igen szépen sikerült Dávid Ferenc egyleti gyülés volt rendes istentisztelettel a városfalvi zsuffolásig megtelt szép templomban. Bartalis Márton vezette az éneket, s az Ifjusági Egylet Dalköre szép tanujelét adta a dalárda sikeres munkásságának. Imát és egyházi beszédet Vári Domokos mondott, aki kiváló szónoki tehetségéről tett tanubizonyságot. Ürmösi József elnök tartalmas megnyitóval vezeti be a gyülést. Csáka Irma székelyleány szavalja Ürmösi Károlyné „Dévavár rabja“ cimü költeményét. A szavalatot nagy elismerés és taps követte. Ezután egy müvésziesen előadott quartett következett, melyet Székely Ferenc, Felcser Lukács, Putnoki és Kiss Károly adtak elő. Ürmösi Károlyné pedig egy szép, hangulatos költeményét olvasta fel nagy hatással. Mezei Vilma okl. tanitónő elszavalja Tihanyi Géza „Maradj fiam“ cimü költeményét, igazi nagy hatással. Felolvasást Halmágyi Samu polgári iskolai igazgató, a kiváló iró tartott igen érdekes alkalmi kérdésekről: a tanuló ifjuságnak szünidei foglalkozásával a mezőgazdasági téren és a gazdaközönség szellemi foglalkozásával. Az érdekes és értékes felolvasás hasznos utmutatója a Dávid Ferenc egyletben dolgozni szeretőknek. Székely Ferenc és Kiss Károly duettje mélyen meghatotta a lelkeket. Csepreghi Ferenc városfalvi székely ifju szavalta Ady Endre „Rákóczy vén harangja“ cimü költeményét dicséretre méltó sikerrel. Ujból a quertett részesitette a hallgatóságot lelki gyönyörüségben. Simén Domokos papnövendék Reményik és Áprily néhány költeményét szavalta igazi hatással. Ajtay Jánosné alelnöknő zárta be a gyülést, igen ügyes beszédben köszönetet mondott a kiváló program szereplőinek. — Az ünnepies rész után az egylet hivatalos ügyei tárgyaltattak, amikor

is több megszivlelendő megjegyzés hangzott el az egyleti élet feladatainak teljesitése szempontjából. A tisztikart ujból megválasztották. A lemondott Báró József pénztárnok helyett Bálint Albert lett a pénztárnok. Az egylet ez alkalommal is hálás köszönetét fejezi ki Kisgyörgy Sándor vargyasi tb. esperes és dr. Máthé István felügyelő gondnok 100—100 leu adományaiért.

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Fazakas Lajos esperes, ez a csupa lélek, csupa tüz ember, addig járta öt egyházközsége templomait és iskoláit és egész körét, mignem egészsége megcsappant. Saját kérésére felmentette az E. K. T. az esperesi munka alól, de a lelkészit továbbra is vállalja. Halmágyi János köri jegyzőt bizta meg a Tanács az esperesi teendőkkel.

Dr. Gelei József megválik kolozsvári főiskolánktól. A szegedi egyetem megválasztotta ny. rendes tanárának. Dr. Gelei tudományos készültségével, jeles előadótehetségével és nagy munkabirásával méltó utóda lesz a hires dr. Apáthy Istvánnak. Főgimnáziumunk egyik diszét, ifjuságunk humánus jó tanárát vesziti el, de a magyar tudományosság kiváló erőt nyer benne. Bucsuiratában igen meghatóan és hálásan bucsuzik az E. K. Tanácstól. Isten éltesse és vezesse diadalról-diadalra!

30 éve, hogy Sepsziszentgyörgy anya-egyház lett. Október 14-én, 1894-ben, köszöntött be József Lajos, mint uj lelkész. A beköszöntővel megnyerte a város intelligenciáját s azóta mostanig megis tartotta maga iránt a tiszteletet, vallásunk iránt a becsülést. Ennek bizonysága volt, hogy a város templomhelyet ajánlott fel. Az egyházközség a város központján szerzett magának értékes házastelket. Bár a lelkész sokat küzdött, fáradott, templom ma sincsen, de 30 évi kitartó munka mégis megérdemli, hogy titszteletünket fejezzük ki a szorgalmas és munkás lelkipásztor iránt. Kivánjuk, hogy Isten áldja és jutalmazza meg szép parochiával és kedves imaházzal.

A kismező bucsuzik a diákoktól. Teljes 300 esztendeig volt a diákság szőlőtermő és nyulfogó helye. A diákság maga müvelte, őrizte, élvezte. Ujabb időben játékhely volt, de most, miután belterületbe esik s mert épülethelyeknek igen alkalmas, áruba kell bocsátani. A diákság kiszorul messzi helyekre, hogy sportját folytathassa. Nem voltunk előrelátók!

A kolozsvári templom kopott fala rövid idő alatt meg fog ujulni, szépülni. — A *petrozsényi* templom építése megkezdődött; a *kolozsvári* egyházközség egy pár földjét parcellázta; az *abrudbányai* templomot és házat javitás alá vették; *Bethlenszentmiklós* és *Szőkefalva* a templomot megujitja; a *hadi harangok* árát az egyházközségek vegyék fel az egyház közpénztárából.

A Kolozsdobokai Lelkészkör Kiss Sándor kolozsi lelkész elnöklete alatt a folyó évben három felolvasó gyülést tartott. Március 20-án Dr. Varga Béla teol. akad. tanár olvasott fel a Filozófia Ujabb Irányairól. Előadásnak különös érdekességet adott az a körülmény, hogy az előadó saját nem régen megjelent müvét ismertette s utalt azokra a kapcsolatokra, amelyek gondolkodását belekapcsolják a filozófiai irodalmat napjainkban foglalkoztató nagy eszmekörökbe. A mű cime; A logikai érték problémája és kialakulásának története. Kiadta a Magyar Tudományos Akadémia. Szerzőnek ez a könyve logikus folytatása régebbi filozófiai munkásságának s egy világnézet konturjait mutatja, mely a modern platonizmus gondolatkörében mozog, de egészen sajátos és eredeti módon kapcsolódik bele ebbe a hatalmasan fejlődő szellemi áramlatba. Április hó 3-án Dr. Csiki Gábor tartott előadást „Unitárius Diasporák Magyarországon" cimen Dr. Csiki az elmult tél egy részét Magyarországon töltötte s ott az Erdélyből repatriált unitáriusokból alakult filiakat Debrecenben, Szolnokon, Miskolcon, Gyulán meglátogatta s azokban istentiszteletet tartott. Közvetlenül számolt be tanulságos és eredményes körutjáról, mely valódi szükséget pótolt s mit az Amerikai Unitárius Társulat tett anyagilag lehetővé. Junius 19-én Kiss Sándor kolozsi lelkész tartott felolvasást „A gyülekezet és a keresztény missio" cimen. Kiss lelkész először a keresztény evangelium hivatásáról általában s folytatólag az unitárius keresztény vallás hivatásáról szólott. Az unitárius egyház terjedésének irányául a népek elhelyezkedési irányát jelöli meg, akik ma ipari és kereskedelmi központokba tódulnak, mert ott jutnak keresethez. Itthon el kell őket kisérni ezekre a helyekre, de az ország határain tul is el kell kisérni őket. A teológiai akadémiának olyan keresztény apostolokat kell nevelni, akik az igét ott és akkor hirdetik, ahol és amikor szükséges. E gyülések értékesek és élvezetesek voltak. *kr.*

Ünnep Nagyajtán. A nagyajtai unitárius egyházközség templomát a f. évben megujitotta, kivül-belül ujra festette, a toronyra uj gombot tétetett s elvitt régi hires „nagy harang"-ja helyébe egy 550 kgos uj harangot öntetett. Nagyajtai hiveink hagyományos hitbuzgósággal áldoztak most is arra a célra, hogy megujitott templomban imádkozhassanak s két harang figyelmeztesse az Úr házába menetelre. Közel 90.000 leut adtak össze, bizonyságot téve nemcsak arról, hogy hitükért és egyházukért mindenre képesek, hanem arról is, hogy őseik példaadása nem halt ki szivükből, sőt tettekre heviti. Midőn Dr. Cornish amerikai lelkész Hurn angol lelkésszel közelebbről ujból meglátogatta az egyházközséget, mindjárt ésvrevette a megujhodást s külön is kifejezte örömét, melyet a két év előtti és a mostani kép közötti változás gyakorolt reá. A torony régi gombját a vihar tépte le. Egy régi irás volt benne, melyet 120 év előtt készitettek, melyből megtudjuk, hogy 1804-ben földrengés következtében a torony leomlott s a templomnak a torony felőli boltozatát betörte. Fel van jegyezve családok névsora. Örömünnep volt

jun. 1-én, midőn Biró István kálnoki lelkész a megujitott templomot és uj harangot az alkalomhoz egészen méltó imával és egyházi beszéddel felszentelte s a főtiszt. Püspök ur táviratilag áldását küldötte. Taar Géza helybeli lelkész az áldozatkészségről számolt be és konfirmált. Az egyházközség vezetői és tagjai azzal a tudattal ünnepeltek, hogy ők bugzóságukkal ismét sokaknak adtak szép példát. *kl.*

A bölöni unitárius hivek harangot öntenek. Az unitárius egyházközségek egymás után versenyre kelnek, hogy a világháboru alatt elvett harangok helyett ujakat öntessenek. Ujabban Bölön községből kaptunk hirt arról, hogy a harangra gyüjtés indult meg és szép eredménnyel folyt. Az áldozatkész hivek már 20.000 Leut ajándékoztak erre a célra. A Tóth-családban az öreg szülők kevés vagyonkával rendelkeznek és a gyermekeiknek a háboru szenvedéseiből a rosszabb rész jutott, sőt a család egyik tagja 4000 Leu összeget áldozott arra a munkára, amely az unitárius egyetemes egyháznak épen olyan szépen szóló harangja, mint a bölöni hivek akarnak készittetni. Ujabban ilyen körülmények között a közügyekben lelkes Németh Áron presbiter afia felkérésére és az ő utján 100 Leu azaz egyszáz leu összeget küldünk a nemes célra. A szegény asszony olajos korsójából egy csepnyi áldozat. De hisszük, hogy a nagy vagyonu hivek között akadnak, akik követni fogják a szentirás eme tanitását: „Van aki bőven adakozik s annál inkább gazdagodik.“ Bölön, 1924. VIII. 20. *id. Tóth György.*

Esküvő. Szép családi ünnep volt augusztus 12-én Balázs András székelyderzsi lelkész házánál. Leánya Juliska és Ádám Dániel állami tanitó kötöttek házassági frigyet. Az esküvőn az örömszülőkön kivül a rokonok és barátok nagy száma voltak jelen. A polgári szertartást a községi jegyző, az egyházit Gálfi Lőrinc teológiai tanár végezte.

Nyilvános köszönet. A kolozsvári unitárius kollégium igazgatósága az 1923/24-ik év elején is az intézet barátai, volt növendékei között szegénysorsu növendékeink konviktusi segélyezése céljából gyüjtési akciót inditott, melynek eredményéről a nyilvánosság előtt a következőkben számolok el: Ebédet vagy ebéd—vacsorát adtak egy-egy tanulónknak: Komjátszegi Lajos, Kovács Kálmán, Simó Pál, Hadházy Sándor, Bodnár Béla, Bereczky Vilmos, Guzner Miklós, Demény Andor, Nagy József, Nagy Miklós, Pferschy József, Kindli Sigbert urak; Bognár és Szántó 2500, dr. Fekete Sándor 2250, Csifó Salamon 750, dr. Csiki Gábor 750, dr. Barabási Albert 200, Derzsi Dezső és Dénes 400, Móric Márton 500, Zagyva István 600, Közhasznu Takarékpénztár 1500, Fekete Pál 1000, Szilágyi Arthur 1500, Székely Sándor 1125, Kun Sándor 300, dr. Kiss Elek 750, Nemes József 500, özv. Botár Istvánné 100, Deák Miklós 100, K.-Nagy Árpád 1200, Károly Sándor 500, György Pál 300, br. P. Horváth Kálmán, Szent-Iványi Gábor 500, szabédi Nők Szövetsége 1762, br. Daniel Ferenc 2250, Szász- és magyarrégeni unitáriusok

1210, Nagy Kálmán gyüjtőivén 400, Magyarosi Ferenc 50, Kelemen György 200, dr. Szent-Iványi József 1000, ürmösi Dávid Ferenc Egyesület 500, Kahlfürst Imre 750, Tordai hitrokonok gyüjtése 4000 leu; Tanka Béla 990 kg. burgonyát adott, mit Egri Balázs hivünk ingyen fuvarozott be. — Midőn az adományokat nyilvánosan nyugtázzuk, kedves kötelességünknek ismerjük el a nemesszivü adakozóknak az intézet, a szegénysorsu tanulók s a magam nevében is hálás köszönetünket kifejezni. — Kolozsvár, 1924. augusztus hóban. *Dr. Gál Kelemen*, igazgató.

Megjelent *Az isteni törvény utja az ótestamentum vallási és erkölcsi megvilágitásában.* Irta dr. Kiss Elek. Theologiai irodalmunkban jelentős eseményszámba megy ez az uj könyv. Fölhivjuk rá a figyelmet addig is, mig bővebben ismertethetjük.

Adományok a brassói unitárius templomépités céljaira. (III. folytatás.) Nőegylettől 1922. évi teaestély jövedelméből 300, dr. Ferencz József adománya Kolozsvár 100, Nőegylettől táncestély jövedelméből 24.000, Nőegylettől vallásos estély jövedelméből 800, Nőegylettől majális jövedelméből 22.100, Nőegylettől szinielőadás jövedelméből 12.000, Magyar majális maradványaiból 300, dr. Farkas Miklós 141. sz. gyüjtőivén Székelykeresztur 100, Simay Jenő adománya 200, aranyosrákosi egyházközség adománya 100, Pál Dénes lelkész Siménfalva 50, Sigmond József lelkész és neje Jánosfalva 100, Kereszturi Dénes lelkész Szentgerice 80, Bedő Károly adománya 40, Gálfalvi Sámuel 155. sz. gyüjtőivén Székelykeresztur 480, Sándor Gergelyné 74. sz. gyüjtőivén 548, Bedő Sándorné 75. sz. gyüjtőivén 718, Szabó Sámuel 6. sz. gyüjtőivén 300, Szabó Polixéna és Róza 112. sz. gyüjtőivén 200, Hessheimer cég 352. sz. gyüjtőivén 470, Stollwerk Testvérek 325. sz. gyüjtőivén 100, Szinte Ferenc 28. sz. gyüjtőivén IV. 223, Iklandi egyházközség 155. sz. gyüjtőivén 700, Ásvány- és gyógyszappangyár R.-t. (Heinrich) 567. sz. gyüjtőivén 100, nagyajtai egyházközség 529. és 573. sz. gyüjtőivén Fazakas József és Zsigmond brassói presbiterek közbejöttével 5668, Antal Mihályné 111. sz. gyüjtőivén 363 leu. Összesen 72.840 leu. I. II. közlemény összege 47.361·75 leu. Összesen 120.201·75 leu. — Brassó, 1924. *Kovács Lajos*, unitárius lelkész.

Az Egyházi Törvények dr. Tóth György könyvei közül a III. kötet ára 100 leu. A fegyelmi törvényről szóló 45 leu. Az első kötet már elfogyott.

Nyugtázás. Az egylet pénztárába a folyó évi *május 17-től julius 18-ig* előfizetői és tagsági díjat *fizettek 1923-ra:* Simon József, Zoltán György Nagyajta, Zöld Mária Székelykeresztur; *1924-re:* Halmágyi Gábor Brassó, Ráduly Mártonné Selye, Mózes Mihály Bordos, Mózes Károly Mócs, Ármánkó Dávid Bernadea, Lengyel Péter, Szilágyi Sándor, Simó Mihály Lupény; Gyulai József Vulkán; Székely Sámuel Torda; Marosi Mózes, Osvát Pál, Gothárd István, Jánosi Ferenc, Boka Elek, Tóth János, Fülöp Sándor Cleveland; Kerekes Mózes, Izsák Mózes, Izsák György, Balázs Domokos Canton; Botár István Vulkán; Gábor János Lupény; Pálffy Károly Marosvásárhely; Unitárius Egyházközség, Unitárius Nőegylet, Ajtay János Homorodalmás; Albert Zsuzsánna Bölön; Kerestély Zsigmond Kolozsvár; Csinádi Jánosné Nyárádszereda; Biró Sándorné Marosvásárhely; Végh József Székelykocsárd;

Unitárius Egyházközségek: Kálnok, Sepsikőröspatak, Árkos, Sepsiszentkirály, Kökös, Laborfalva, Nagyajta, Bölön, Brassó; Régeni György Kálnok; Kádár Sándor, Kiss Gyula Sepsikőröspatak; Sigmond Tamás Kökös; Simon József, Zoltán György, Took Mózes, Ferenc Lajos Nagyajta; Zöld Mária Székelykeresztur; Solymosi Emilia Kolozsvár; Boros György Eliseni; Kallos Mária, Tamás Anna, Kallos Anna, Kallos T. Józsefné, Tamás Mihályné, Baga Andrásné, Kallos Tamásné Özv. Szén Mihályné, Marci Ilona, Ifj. Marci Jánosné, Kallos Istvánné, Özv. Korodi Andrásné, Ifj. Ferkő Ferencné, Ifj. Kallos Jánosné, Kovács Gyuláné, Szén Gy. Jánosné, Szén Mihályné Datk. *1925-re fizetett:* Lázár Elek Brád. *Alapitói dijban fizettek*: Varga Márton Torda 500 L. Kahlfürst Imre Kolozsvár 480 L. Az egylet céljaira adományoztak a nyárádszentmárton-csikfalvi kontirmált ifjak 120 leut. Kolozsvár, 1924. juljus 17-én. Gálfi Lőrinc pénztárnok.

Hivatalos közlemények.

XL. Emlékeztető az Unitárius Közlönyben meg nem jelent junius, julius és augusztusi köriratokról:

a) *valamennyi lelkész afiához:* 1113—1924. román nyelvü pecsét készitése tárgyában; 1691—1924. Amerikában tartózkodó hiveink bejelentéséről (a még be nem küldött jelentések szeptember 10.-ig mulhatatlanul beküldendők); 1864—1924. a papi hivatalok által kiállitandó okiratok nyelvéről; 1702—1924. anyakönyvi kivonatokban a román helységnevek használásáról; 1830—1924. a temetkezések helyéről; 2016—1924. egyházi személyek és egyházközségek jövedelmeinek és vagyonának hatósági megállap tása tárgyában; 1033—1924. az ifjuság valláserkölcsi továbbképzése tárgyában be nem küldött véleményekről.

b) *az iskolaszékekhez:* 1929—1924. tanitói nyári tanfolyamokról; 2029—1924. abszolváló vizsgák lefolyásáról és dijáról (jelentések aug. 5.-ig beküldendők); 1994—1924. az 1924/25. évi tanitói fizetésekről és az iskolai költségvetéseknek aug. 31.-ig leendő beküldéséről.

XLI. Sz.: 502—1924. U. P. **Pályázat lelkészi állásra.** A ny.-szentlászlói unitárius lelkészi állásra lelkész elhalálozásával ezennel pályázatot hirdetek. Javadalom: *a)* Földhasználat egyházközségtől: 1. szántó (tagositva) 6 hold 1438 □-öl; 2. kaszáló (tagositva) 2 hold 557 □-öl; 3. szőllő (puszta) 121 □-öl; 4. templomkerités és temető terület 797 □ -öl; 5. gyümölcsös és konyhakert 1 hold 740 □-öl; *b)* terményfizetés hivektől: 6. tengeri 300 véka (csős); 7. buza 20 kalangya; *c)* készpénz egyházközség pénztárából: 8. alapitványi alapok kamata és vegyesekből 270 leu; *d)* 9. 1924. évben épitett téli konyha és kamarával ellátott 3 szobás lakás, nyári konyha külön sütőkemencével és jókarban levő névvel nevezhető gazdasági épületek. Megjegyzés: A hivek által (kepe) termény nagysága a hivek körében észlelt változásoknak megfelelően változik. Pályázni kivánók kérvényeiket szeptember 24-ig adják be Halmágyi János esperes helyettes urnak Nyárádgálfalva-Galesti, u. p. Nyárádszereda-Mercurea-Niraj. Kolozsvár, 1924. szept. 2. *Ferencz József* unitárius püspök.

Főszerkesztő: Dr. BOROS GYÖRGY | **Szerkesztő: PAP DOMOKOS.**

Előfizetési ár: Egész évre 30 L. Magyarországra 36 L. Egyes szám ára 4 L. Akik a 30 L.-t egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferenc-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapitódij 100 L. Minden pénz **Gálfi Lőrinc** egyleti pénztároshoz küldendő.

Nyomatott „Corvin"-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (volt Jókai-utca) 17 sz.